

Slovenski dom

Ste. 268

v Ljubljani, sredo 24. novembra 1937

Leta II.

Hitlerjevi pogoji za sporazum z Anglijo:

Nemčiji svobodo za razmah v Srednji Evropi

London, 24. nov. o. Posebni odposlanec angleške vlade lord Halifax je včeraj poročal o uspehu svojega potovanja v Berlin, najprej na seji angleškega kronnega sveta. Po seji pa ga je kralj pridržal pri sebi in se z njim še dolgo razgovarjal. O kronski seji niso izdali nobenega poročila.

Po domnevah pa, ki prihajajo iz londonskih diplomatskih krogov, je Hitler lordu Halifaxu pri razgovorih za sporazum med Anglijo in Nemčijo stavil tri pogoje:

1. Anglija naj prizna, da ima Nemčija posebne koristi in interese v Srednji Evropi.
2. Anglija naj se odreče zahtevi po tem, da mora sedanja razdelitev Evrope postati taka, kakršna je in da je treba to stanje varovati s skupnimi silami.
3. Vprašanje kolonij in vsa druga vprašanja, ki se tičejo Nemčije, bosta Anglija in

Nemčija urejevali med sabo, brez sodelovanja Zveze narodov.

Ti krogi poudarjajo, da te nemške zahteve niso samo sprejemljive za Anglijo, marveč do dna nasprotujejo angleški zunanji politiki. Zunanji minister Eden je včeraj imel dolge razgovore s predsednikom vlade. Pričakujejo, da bo Chamberlain v poslanski zbornici dal izjavo o uspehu Halifaxovega potovanja. Ta izjava bo kratka in splošna, tako da ne bo izključevala možnosti za nadaljnje razgovore z Nemčijo.

Hitlerjevo zahtevo, naj Anglija prizna, da ima Nemčija posebne interese v Srednji Evropi, označujejo v Angliji kot sredstvo, ki naj da Hitlerju proste roke za neovirano gospodarsko in politično prodiranje v Podonavju. To svojo zahtevo opira Hitler na dejstvo, da je versajska mirovna pogodba razdelila 30 milijonov Nemcev med nasled-

stvene države: Avstrijo, Češkoslovaško, Poljsko, Madžarsko, Jugoslavijo. Nemški narodni ponos ne more prenašati, da bi bili ti Nemci podrženi politični nadoblasti Slovanov, ki jih Hitler v svoji knjigi »Mein Kampf« označuje kot pleme nižje vrste. Zdi se, da Nemci polagajo na širjenje svoje moči v Srednji Evropi in v Podonavju trenutno skoraj več važnosti, kakor na vrnitev kolonij.

London, 24. nov. o. Predsednik angleške vlade Chamberlain in zunanji minister Eden sta poslala francoskemu predsedniku Chaulempsu in zunanjemu ministru Delbosu povabilo, naj prideta konec tega tedna v London na razgovor o mednarodnem političnem položaju. Ta razgovor se bo nanašal na vesti, ki jih je o nemškem stališču prinesel iz Berlina lord Halifax in na skupen nastop z ozirom na nemške zahteve.

Vesti 24. novembra

2000 šilingov kazni bo plačal v Avstriji vsakdo, kdor bi širil list »Nasprotnik vojaške službe«, ki izhaja v Angliji.

Zaradi študentovskih demonstracij ob razglasitvi nove uredbe o zdravniškem studiju so morali dunajski vseučilišče za nedoločen čas zapreti.

Poljski Judje, ki jih je veliko tisoč odšlo v Palestino, so se začeli seliti nazaj zaradi nevarnosti v zadnjem času.

Dva milijona Turkov bodo preselili iz Bolgarije v njihovo pravo domovino tako, ko bo sklenjena med obema državama potrebna pogodba. Bolgarska vlada se mora obvezati, da bo kupila vse nepremičnine tega turškega prebivalstva.

O italijanski propagandi v Palestini je na vprašanje nekoga poslanca odgovoril v zbornici zunanji minister Eden, da te vesti nimajo nič podlage.

V Moskvo je dospel voditelj francoskih levičarskih strokovnih organizacij Leon Jouhaux, najbrž po nova navodila za pripravljanje komunističnega državnega udara v Franciji in pa na pogajanja za združbo socialistične II. in komunistične III. internacionale.

Ne svetovnem evharističnem kongresu v Budimpešti bodo predavanja tudi v esperantu.

Tajne mobilizacije na Portugalskem zadnje dni ni bilo in tudi ni res, da bi bila portugalska vlada zbrala večje število vojaštva ob španski meji. S tem zavračajo lizbonski uradni krogi vesti o mobilizaciji.

Avstrijska zunanja trgovina je letos neprestano rasla in se je v primerih z lauskim letom zvišala za 417 milijonov šilingov.

Švicarske oblasti so izgnale takozvanega grofa Pariskega, ki si lasti pravice na francoski prestol in ki je zadnje čase dajal v švicarske časopise izjave o teh svojih pravicah ter napovedoval obnovo kraljevstva v Franciji. Grof Pariski ima med Francozi precej bojevitih pristašev.

Francoski vojni minister Daladier je z načelnikom glavnega štaba Gamelinom te dni nadzoroval glasovite podzemeljske obmejne utrde v takozvani Maginotovi črti vzdolž nemško-francoske meje.

Posmrtni ostanki pokojnega McDonalda bodo danes dospel v London.

Upravo kitajskih carinaric v Šanhaju so prevzeli včeraj Japonci. Te carinarice so tvorile skoraj glavni vir dohodkov za nankinsko vlado.

Voditelj ameriškega zastopstva na bruseljski konferenci Norman Davis bo odpotoval v Ameriko 2. decembra.

Rekordni let Francoza Codosa iz Pariza v Buenos Aires je pomemben ne kot športno dejanje, marveč predvsem kot primer za to, da je mogoče z navadnimi trgovskimi letali doseči danes izredne uspehe.

Med Kitajsko in Japonsko ni vojne, tako je norčevaje se povedal sinoči napovedovalec tokijskega radia v poročilu o bojih na Kitajskem, češ, da ni ena ne druga napovedala vojne.

Bolgarski kralj Boris je prišel iz Švice v Rim. Njegovo potovanje je zasebnega značaja. V Rimu bo ostal nekoliko dni ter si bo med drugim ogledal tudi šolsko razstavo.

25 kg najboljših madžarskih jabolk bo predsednik madžarske vlade Darany izročil Hitlerju jutri, ko bo pri njem sprejet.

Stavko so proglasile vse dunajske šole razen veteranske akademije. Stavka je izbruhnila iz solidarnosti z vseučiliščem, ki so ga oblasti zaradi neredov zaprle. V mestu je na več mestih prišlo do spopadov med policijo in dijaštvom.

Znatna ležišča petroleja so našli Francozi v Maroku in so te dni že odposlali 1000 ton nafte iz Rabata v Francijo.

Mednarodna železniška konferenca za določitev evropskega voznega reda je včeraj začela svoje delo v Napoliju. Udeležuje se je po svojih zastopnikih 13 držav.

Za volitve v Sovjetski Rusiji, ki bodo decembra, je smela biti vsepovsod vložena, kakor pri nas pod režimom JNS, ena sama lista. Kandidate na tej listi je določila komunistična stranka, potrditi pa je moral še posebej glavni tajnik izvršilnega odbora stranke Stalin.

Požar je izbruhnil med predstavo v kinu v malem kraju blizu francoskega mesta Rouena. V zmed, ki je pri tem nastala, je bilo veliko ljudi opečenih.

Gandijevo zdravstveno stanje se je izboljšalo, tako da je neposredna nevarnost za njegovo življenje izginila.

Švicarska socialistična stranka je obsodila delo svojega prvaka Nicollea, ki se zavzema za združitev s komunisti in prireja v ta namen zborovanja po Švici.

O izvedbi poljske gospodarske štiriletke se je razgovarjala včeraj varšavska vlada na svoji seji. Štiriletka bo veljala predvsem izvedbi velikih javnih del.

Belgijski kralj je spet dal naročilo za sestavo vlade bivšemu ministru Jansonu, ki upa, da bo v drugo bolj uspel pri sestavljanju vlade kakor pa je v prvo.

Za 80.000 je naraslo število nezaposlenih v Združenih državah oktobra meseca. Zaradi tega je predsednik Roosevelt izdal novo okrožnico, v kateri kliče vse sile na sodelovanje za rešitev gospodarske stiske.

300 manjših možej bo prodala uprava turških verskih posestev, češ da so te možej brez stavbine in umetniške vrednosti, ki pa ne služijo več svojemu verskemu namenu.

Odposlanstvo italijanskih bojnikov iz svetovne vojne je dospel v London, kjer so ga slovesno sprejeli. Pri sprejemu so vsi govorniki poudarjali potrebo po sporazumu med Anglijo in Italijo.

Nov dogovor o izvozu poljskega premoga na Angleško bodo podpisali te dni v Londonu.

Svečano kosilo v proslavo podpisa protikomunistične pogodbe bo danes prired

Seja mestnega sveta

Ljubljana, 24. novembra.

Mestni svet se je sredi ob 17 sestal po daljšem presledku k plenarni seji, da je obravnaval in predlagal razne tekoče zadeve, reševal razne prošnje, sprejel na znanje poročila raznih odsekov in naposled zavzel načelno stališče v vprašanju postavitve monumentalnega spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zednilecju. Mestni svet je stvarno in v vseh ožirih, zlasti v umetniških in arhitektonskih pogledih zanimivo poročilo univ. prof. mest svet, dr. Steleta sprejel z odobravanjem in ploskanjem na znanje.

Župan poroča

Po uradni otvoritvi se je g. župan poročal o vseh važnih dogodkih. Omenjal je, da je bil 4. novembra v Vegovi ulici pred Glasbeno Matico odkrit spomenik skladatelju Antonu Foersterju ob 100 letnici njegovega rojstva. Polnih 43 let je živel Foerster v Ljubljani in deloval na glasbenem polju. Ljubljana je spomin velikega skladatelja proslavila z vrsto prireditelj. Nato je g. župan omenjal, da je 21. t. m. sekcija Zdrženja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov ob 80 letnici smrti odkrila Jožefu Ressleru spomenik pred tehniško fakulteto. Podal je kratek opis Resslerjevega življenja v Ljubljani. Mestna občina se je oddolžila njegovemu spominu s tem, da je že 19 let po njegovi smrti imenovala po njem trg ob Sempetrski cesti. Ko se je trg 1. 1895 odstranil, so po Ressleru imenovali današnjo Resslerjevo cesto. Pred arkadami z zemskimi ostanki zaslužnih mož je občina postavila njegov grobnik spomenik. V toplih besedah se je dalje g. župan spominjal smrti p. dr. Regalata Cebulja, ki je 17. novembra umrl v frančiškanskem samostanu. Deloval je pokojnik na znanstvenem in duhovnem polju. Spominjal se je prav tako tudi smrti Albina Prepeluha, ki je zadet od kapi umrl 20. t. m. Pokojnik se je krepko uveljavil kot novinar, publicist in gospodarstvenik. Člani mestnega sveta so se pokojnim poklonili. Nato je župan poročal o vidnem in zadovoljivem napredku Mestne hranilnice ljubljanske, ki je zopet pridobila zaupanje vlagateljev. Hranilnica z naglimi koraki gre k popolni likvidnosti.

Poročila finančnega odbora

Načelnik fin. odbora mest. svet. prof. Dermastja je poročal o vseh tekočih finančnih transakcijah, zlasti o novem dogovoru s šišensko električno zadrugo. Po tem dogovoru bo znašala kupnina za odkup vsega zadruginega omrežja v Šiški 1.400.000 dinarjev. Načrt pogodbe je občinski svet sprejel proti dvema glasovoma. Občinski svet je dalje vzel na znanje poročilo o finančnem stanju Mestnega pogrebnege zavoda. Zavod prihodnje leto ne bo imel nobenih izgub. Za nov smetarski voz je dovoljen kredit 18.000 din. Odoben je bil nato nakup Mahrove hiše, ki je bila prejšnji mesec na sodni dražbi prodana. Okrog 5 milijonov vredno hišo je odvednik dr. Krivic, ki za svojo intervencijo ni zaračunal niti dinarja, zadržal za 3.600.000 dinarjev. Nakup je bil odoben. G. župan se je toplo zahvalil dr. Krivicu za njegovo požrtvovalno intervencijo. Po daljšem poročilu prof. Dermastje je plenum sprejel predlog finančnega odbora, da

se podaljša rok za zgradnjo reprezentativne stavbe zadrugi Novinarski dom za nadaljnja tri leta pod pogojem, da se zgradi reprezentativna stavba. Nadalje je mestni svet odobril razne kredite mestni plinarni, dalje za nabavo dežnih plaščev mestni vrtinariji itd.

Zavrtnjeni so bili nekateri ugovori proti predpisu davka na vozila in prirastkarine na prodano zemljišča. Prirastkarina se je odpisala ge. Spelki Milčević. Nad 80 ugovorov proti predpisu hišnih davščin (večidel goslaštine, vodarine, kanalske pristojbine) je bilo kar en bloc zavrnjenih brez debate.

Nove gostilne

Načelnik obrtnoindustrijskega odbora mestni svetnik Miroslav Zupan je kratko poročal o prošnjah za nove gostilne. Na predlog odbora je plenum sprejel ugoditev prošnji sedmim prošilec. Nove gostilne so dovoljene: Frančiški Finžgar na Poljanski cesti št. 71, Dumi Stošiču prenos z Gosposvetske v Frankopansko ulico št. 5, Ivanu Blagone na Poljanski cesti 42, Maksu Klančarju na Jernejevi cesti 24, Frančiški Mihelčiču za ljudsko kuhinjo na Kongresnem trgu, Mariji Pavškovi na Šmartinski cesti 26, Mariji Češnovarjevi na Celovški cesti 85. Na predlog obč. svet. Musarja je plenum ugodil tudi prošnji Uršule Zganjarjeve za gostilno v Cernetovi ulici 31. Ostale prošnje je iz raznih razlogov odklonil, ker ni zanje lokalne potrebe.

Spomenik kralja Aleksandra

Načelnik gradbenega odbora mest. svet. dr. Stele je najprej podal razna poročila o parcelaciji in regulaciji posestva Kollmannove ustanove pod Rožnikom, kakor tudi o spremembi regulacijskega načrta za Nunsko ulico in okolico ter o raznih prošnjah privatnikov za parcelacijo najrazličnejših zemljiških parcel. Na novo so bile gotove izletne in razgledne točke zaščitene z novo gradbeno prepovedjo.

Kakor znano, se je pojavila v javnosti ostra polemika zaradi postavitve spomenika kralju Aleksandru. Mnogi so bili proti Plečnikovim načrtom. Nekateri so predlagali, da naj bi se spomenik kralju Aleksandru postavil na Kralja Petra trgu pred justično palačo. Mest. svet. univ. prof. dr. Stele je v daljših izjavah jnih osvetlil vse umetniške vrline Plečnikovega načrta, omenjal je tudi zanimivo postopanje Kazine in se naposled načelno in toplo zavzel za Plečnikov načrt. Njegova izvajanja so bila s ploskanjem sprejeta.

Javna mestna knjižnica

Načelnik kulturnega odbora prof. Silvo Kranjc je poročal o potrebi ustanovitve javne mestne knjižnice, ki naj bi hranila razne zbirke in knjige, zadevajoče zgodovino in razvoj Ljubljane. Že sedaj je knjižnica, ki je nastanjena v nekdanji Auerspergovski palači, narasla do 2000 zvezkov. Njegovo poročilo je bilo odobreno. Sledili so nato razni predlogi, na katere je g. župan takoj odgovarjal. V tajni seji pa so bili sprejeti predlogi glede napredovanja in drugih osebnih sprememb magistratnega uradništva.

Samo še danes
ob 16., 18.30. in 21.15. uri
imate priliko za ogled filma

ANTONIO ADVERSO

ELITNI KINO MATICA — Telefon 21-24

Plenarna seja zbornice za TOI

Ljubljana, 24. novembra.

Danes popoldne ob 10 se je pričelo v dvorani zbornice za TOI plenarno zasedanje. Seje so se udeležili vsi zbornični člani polnoštevilno. Zasedanje je otvoril predsednik g. Ivan Jelačin, ki je pozdravil zastopnika banske uprave g. dr. Rateja in vse prisotne. Takoj za tem je prešel na dnevni red ter je podal poročilo zborničnega predsednika. Zbornica za TOI je dne 29. maja otvorila uradne dneve v Ptuj, ki se vršijo v pisarni tamkajšnjega združenja trgovcev enkrat mesečno. Dne 5. junija je ob začetku vselejnjega obiskala zbornični minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanič, ki mu je zbornično predsedstvo izročilo spomenico o važnih in perečih vprašanjih. Na predsedstveni seji 29. junija je predsedstvo odobrilo sklep industrijskega odseka, da zbornica pristopi kot član k centrali industrijskih korporacij. Na podlagi pooblastila plenarne seje z dne 20. aprila je zbornica kupila od tvrde 1. Knez v Ljubljani nepremičnine v Karlovškem predmestju in v Kapucinskem predmestju za 503.941 dinarjev. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo izpremembo poslovniha za zbornično razsodišče kakor ga je sklenila zbornica na plenarni seji 20. aprila letos. Dalje je zbornica imenovala svojega tajnika dr. Jureta Koceta v odbor Zveze za tujski promet. Dalje sporoča predsednik, da je ban odobril računski zaključek zbornice za leto 1936, po katerem je bilo dohodkov 4.319.820 din, izdatkov pa 4.258.237 din. tako, da znaša presežek 61.583 dinarjev. Prav tako je zbornica predložila ministru pravosodja v odobritev svoje kandidate za častna razsodišča na področju okrožnega sodišča v Ljubljani, na področju okrožnega sodišča v Mariboru, v Celju in v Novem mestu. Iz predlaganih oseb je pravosodno ministrstvo izbralo v Ljubljani 18, v Mariboru 3, v Celju 3, v Novem mestu pa 6 častnih sodnikov. V nadaljnjem poročilu je predsednik navajal, da potte konec tekočega leta funkcija doba članom reklamacijskih in davčnih odborov. Zaradi tega je zbornica pozvala svoje člane kakor tudi trgovska združenja, naj imenujejo osebe za ta dva odbora, vendar pa se vabljeni še niso odzvali tako, kot bi bilo želeli.

Poročilo o gospodarskem položaju

Zatem je g. Jelačin podal še poročilo o gospodarskem položaju in o zborničnem poslovanju v

tekočem letu. Povedal je, da se je splošni gospodarski položaj v Sloveniji letos odlično izboljšal. Dolga doba petih let krize, ki je povzročila sto milijonske izgube, je za nami, vendar se vidijo posledice krize še vedno v nekaterih panogah, posebno pri našem

Vremensko poročilo

»Slovenska doma«

Po stanju danes ob 7 jutraj

Kraj	Barometar sko stanje	Tempe- ratura v senci	Relativna vlaga v %	Veter (smerni- jakost)	Pada- vine mm			
Ljubljana	767.0	3.6	6.8	84	10	NNE ₂	5.5	—
Maribor	766.8	3.0	8.0	90	10	0	—	—
Zagreb	764.4	5.0	5.0	90	10	0	3.0	dež
Belgrad	763.6	6.0	8.0	90	10	SE ₂	0.1	dež
Sarajevo	764.1	5.0	9.0	95	10	0	13.0	dež
Skoplje	763.5	8.0	14.0	90	10	0	—	—
Split	761.8	10.0	14.0	80	7	NE ₂	7.0	dež
Kumbar	760.3	12.0	—	80	10	N	6.0	dež
Rab	762.5	7.0	—	70	10	NNE ₂	15.0	dež

Pripomba. Vremenska poročila od Belgrada naprej se oanačajo na prejšnji dan.

Vremenska napoved: Manj oblačno, stalno vreme, v dolinah megleno.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo do 10.25 popolnoma oblačno in megleno. Ob tem času se je pričela megla redčiti, ob 12.40 se je pričelo pogloma jasiti, ob 15 je bilo lepo in sončno. Po 15 se je pričelo naglo oblačiti, ob 15.30 je bilo zopet povsem oblačno. Zvečer je nastopila zopet redka nizka megla. Barometriško stanje stanovito.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 24. novembra: Ivan od Križa. Četrtek, 25. novembra: Katarina.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartner, Moste.

SLOGA

Krasen muzikalichen slager;
Princesa ostrig
(Austrijska)
V glav vlogah: Herman Thimig, The Lingen, Oskar Sima, Gusti Wolf, Herald Paulsen

MATICA

Danes neprekinjeno zadnjikrat!
Filmsko remek-delo tisočih zgodovinskih, pustolovskih in ljubezenskih zgodb

Antonio Adverso

Fridrio March Olivia de Havilland
Radi izredno dolžine filma predstave danes ob 16., 18.30 in 21.15 ur

UNION

Izredno napeti film
Trojka

V krasni zimski naravi se odigra borba dveh trojk.

V glavni vlogi Jean Murat, Chari, Vanel

Predstave danes v Unionu in Slogi ob 16., 18.30 in 21.15 ur

Predstave danes v Matici ob 16., 18.30 in 21.15 ur

Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 24. t. m. ne bo predavanja zaradi obolelosti predavatelja.

Javno predavanje Slavističnega društva. V petek, 26. nov. ob 20 bo predaval na Trgovski akademiji, Bleiweisova cesta, g. prof. dr. Anton Slodnjak o življenju in delu pok. univ. prof. dr. Ivana Prijatelja. Vljudno vabljeni. Vstop prost.

Z univerze. Novi privatni docent filozofske fakultete za primerjalno književnost g. dr. Anton Ocvrk bo imel v petek, 26. t. m. popoldne v univerzitetni zbornici nastopno predavanje z naslovom »Historizem v literarni zgodovini in njegovi nasprotitviki«.

Prosvetno društvo Trnovo. Danes obhajamo 31 letnico, odkar je utihnil goriski slavček Simon Gregorčič. Njemu v spomin je posvečen današnji prosvetni večer, ki ga priredi društvo ob 8 zvečer v društvenem domu. Na sporedu so deklaracije, petje in predavanje g. dr. Antona Breclja: »Moji osebni spomini na Simona Gregorčiča. K obilni udeležbi vabimo vse člane in prijatelje. — Odbor.

Prirodoslovno društvo opozarja na predavanje g. univ. prof. dr. Borisa Zarnika »O določevanju spolac. Predavanje, ki ga bo spremljalo precejšnje število dišipolov, se bo vršilo v petek, dne 26. t. m. ob 20 v mali filharmonični dvorani (Kino Matica).

Bolgarski pevec g. Ivanov vabi pod okriljem Hrabrovo pevke župe danes vse dijake ljubljanskih šol, da posejijo njegov koncert, ki bo ob pol treh popoldne v veliki filharmonični dvorani (Kino Matica). Koncert je namenjen v prvi vrsti dišipulu in na njegovem sporedu so izključno le bolgarske narodne pesmi, ki jih ta bolgarski pevec naravnost odlično prednaša. Bolgarska narodna pesem je prelepa, njena melodija prikopna in lahka, poseben čar pa ji daje izredno interesanten in dostikrat tudi zelo težak ritem. Zato more to narodno pesem pravilno peti samo pristen Bolgar. Na klavirju spremlja pevec pianistka gđ. Silva Hrašovecova. Vabimo pa tudi ostalo občinstvo, da posej zanimiv koncert. Vstopnice po 3 din so v predprodaji v knjigarni Glasb. Matice.

Klavirski koncerti včeraj imeli dve 3. dec. zvečer ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Ta večer koncertira priznani pianist Ivan Noč. Njegovo imo je danes že dobro znano v koncertnem življenju Srednje Evrope, vsak njegov koncertni nastop je dogodek svoje vrste in to zaradi zanimive sestave koncertnega sporeda in zaradi priznane odlične igre nakega klavirskega umetnika. Vstopnice bodo ob ponedeljku dalje v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 24. novembra: »Tarelinova smrt«. — Red Sreda.

Četrtek, 25. novembra: »Pesem s ceste«. — Red Četrtek.

Petek, 26. novembra: Zaprtlo.

Sobota, 27. novembra: »Beraška opera«. Izven.

Znižane cene od 22 din navzdol.

Drama. Za abonente reda Sreda se bo odigrala dne 24. t. m. Suhovito-Kobylinova satirična farsa »Tarelinova smrt«. To je zgodba s pretvarjanjem dveh oseb, ki se zalezujeta in izpodkopavata in ki učinkuje skoro pošasno ter pri tem porazno prepušča.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 24. novembra: Zaprtlo.

Četrtek, 25. novembra: »Ančka«. Opereta. Premiera. Premierski abonma.

Atentat v dvorani št. 79

Ljubljana, 24. nov.

Sodna kronika v kriminalu res kaj tako neč, venega že kmalu ni zapisala v svoje analo. Boksarski napad obtoženca na sotrpina! To se je včeraj primerilo v znameniti dvorani št. 79, ki se je ogibljejo vsi solidni meščani in preprosti ljudje, ko je sodil mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Breliha in v navzočnosti dveh sodnikov gg. Ivana Kralja in Karla Javorška štiri mlade obtožence, obdolžene večjih in manjših tatvin v okolici Moravč. Obravnava je bila zaradi enega starejšega maloletnika na zahtevo drugih tajna, kajti vsak zlikovec se boji javnosti in se ob vsaki priliki skuša skriti pod zaščito kazenskega paragrafa o tajnih obravnava. Pač pa lahko sodni reporter pove javnosti, kar je splošno znano.

V okolici lepih Moravč so bile od maja do srede julija neprestano dan za dnem vlomne tatvine pri raznih posestnikih. Varnostne oblasti so imele polno dela. Prijavljenih je bilo okoli 25 večjih in manjših tatvin po raznih naseljih moravške okolice, okoli Sv. Valentina in pod Limbarsko goro. Zlikovci so najraje vlamljali ponoči in tudi pri belem dnevu v samotne kmečke domove. Glavar vlomilcev je bil Nande. Napravili so ljudem nad 20.000 din škode. Nekateri ljudje so mlade tatove opozarjali na prihod orožnikov s klici:

»Koruzniki gredele!
Napoved se je orožnikom posrečilo odkriti tatinsko gnezdo, kjer so imeli vsi toplo zavetje.

Pri posestnici Franci v Hrstniku pod Limbarsko goro so se skrivali. Državno tožilstvo pa je sedaj štiri člane te tatinske družbe obtožilo raznih tatvin. Dokazane so jim

Kaj bo leta 2000

Neki profesor iz Pennsylvanije si je izmislil, da bi vprašal ameriške državljane, katerih 12 stvari bo po njihovem mnenju človek skušal doseči v prihodnjih 100 letih. Na svoje vprašanje je dobil nešteto odgovorov, ki jih je spravil na 12 sledečih točk:

1. Podaljšanje človeškega življenja na 100 let.
2. Hitra in popolna ozdravitev raka in revmatizma.
3. Sredstvo za popolno izločitev vsake telesne bolečine.
4. Možnost obleteti zemljo v 24 urah brez

vsake nevarnosti.

5. Prenašanje elektrike brez žice in brez izgube.
6. Proizvajanje na debelo oddajnih in prejemnih radijskih aparatov v velikosti žepne ure.
7. Prevažanje medvezdnih letal na lunu.
8. Proizvajanje umetne, toda popolne sončne svetlobe.
9. Pospeševanje čisto kemične hrane.
10. Ohranitev ženske lepote do visoke starosti.
11. Barvna in reliefna kinogledališča.
12. Iznajdba, s katero bo mogoče po mili volji delati vreme, lepo ali slabo.

✓ Londonu so pred kratkim priredili razstavo srebrnih lisic. Slika nam kaže takšen živ kožuh za vratom.

S 300 baloni hkrati v stratosfero

Raziskovanje zemeljskega ozračja in svetlobnih pojavov, ki nastopajo v velikih višinah nad zemljo, ni samo stvar, ki zanima ožji krog znanstvenikov, pač pa je tudi velikega pomena zaradi tega, ker se z novimi ugotovitvami in odkritji lahko s pridom okoristi letalstvo, pa tudi precej izboljša vremensko napovedovanje. Vsak polet z balonom nad višino 16.000 m pa je zvezan z velikimi nevarnostmi, kakor se je to že nekajkrat pokazalo. Poleg tega pa je tak polet tudi za posadko od sile naporen, kajti ta posadka mora ob nenavadnih razmerah z največjo pozornostjo in vestnostjo opazovati merilne priprave, na podlagi katerih je sploh mogoče priti do kakšnih zanesljivih ugotovitev. Posadka je po vsakem takšnem poletu toliko utrujena, da svojih merilnih priprav niti ne more imeti več dovolj v oblasti da bi jih varovala tudi takrat, kadar balon pristaja. Dostikrat se je že zgodilo, da so se najdragocenejši aparati pri pristajanju docela pokvarili, tako da niso mogli nuditi niti onih podatkov, ki so jih zabeležili v dosegljivo nedostopnih višinah. Uspehi vseh dosedanjih prizadevanj, kako spoznati do vseh podrobnosti posebnosti iz višjih plasti zemeljskega ozračja, so ostali do danes res še precej borni.

Zaradi tega je nemški profesor Regener že pred nekaj časa začel z novimi poskusi. Napravil je balon, ki bi se dvignil brez posadke. Te njegove poskuse je podprl tudi Franklinov zavod v Filadelfiji v Ameriki in vse priprave še bolj spopolnil. Novi poleti v stratosfero naj bi razjasnili predvsem skrivnost tako imenovanih kozmičnih žarkov v velikih višinah nad zemljo, poleg tega pa naj bi prinesli kaj več podatkov o vremenskih razmerah, ki vladajo v tistih zračnih plasteh, ki jih smatrajo za zibelko ameriških orkanov.

Pri poskusnih poletih, ki jih je prirejal Franklinov zavod v Ameriki, so vedno zvezali po dva, tri balone skupaj. Te skupine balonov so dosegle višino tudi 25.000 metrov, kar so dokazali apa-

rati, ki so avtomatično beležili tudi višino. Vendar zadovoljivih rezultatov tudi še ti poleti niso prinesli. Zato so v zadnjem času prišli na dan z drugo namero. Na raznih mestih ob ameriški obali bodo istočasno spustili v zrak veliko število stratosfernih balonov, po tri skupaj. Pravijo, da bo takšnih balonskih skupin nad sto in da bodo imele predvsem to nalogo, da raziščejo tisto zračno plast kjer teče zibelka orkanov, ki leto za letom prinašajo tudi nešteto človeških žrtev. Nove ugotovitve — če jih bo kaj — pa gotovo ne bodo važne samo za Američane.

Profesor Piccard - strah dijakov

Svetovno znani raziskovalec stratosfere, ki je bil te dni tudi v Jugoslaviji, v svojem »zasebnem« življenju poučuje fiziko na bruseljskem vseučilišču. Če ga vse časopise hvali in učenjaki občudujejo ali zavidajo, ga imajo pa bruseljski študentje tem bolj »v želodcu«, preklinjajo njega in njegovo slavo, ker je znan po svojih nenavadnih vprašanjih in kratki oceni.

Tako je nekega dijaka vprašal pri izpitu: »Kakšno toploto mora imeti voda za rdeče ribice?« Dijak vprašanja menda ni resno vzel, ali mislil, da tiči kaj za grmom ter je molčal in zaradi tako malenkostnega vprašanja »obedel«, oziroma moral ponavljati izpite.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Nenavadna slava operne pevke

Kdor hoče danes doseči višek slave, si mora osvojiti srca ljudi s filmom. Zato je tem bolj nenavadna slava neke Francozine, Lily Pons, ker je dosegla v Ameriki toliko priljubljenosti kot malo-kateri dobrotnik človeštva, in to ne v filmu, ampak v operi, s petjem. Najbolj čudno pa je to, da je postala pevka tako slavna samo slučajno.

Prvotno se je učila glasbe. S petnajstim letom je dosegla že prvo nagrado na pariškem konservatoriju in igranju na klavir. Potem se je pa nekaj prehladila in zdravnik ji je nasetoval dihalne vaje, ki jih najbolj vrši, če poje. Za zdravljenje je torej začela peti, s tem pa je svoj glas tako izpopolnila, da je začela vzbujati z njim pozornost. Pod vodstvom priznanega pevskega mojstra Alberti de Gorostiaga se je vadila tri leta in začela nastopati v operah.

Pri nekem takem nastopu sta jo slišala dva Američana, ki sta nabirala pevke za Metropolitan-sko opero v New Yorku. Na mah si je osvojila vse občinstvo, pogodbe so se množile, z njimi vred pa denar in pomanjkanje časa. Ker je bila omožena z nekim holandskim advokatom, za katerega ni imela več časa, je zahtevala razpoko in se popolnoma posvetila umetnosti in z njo združenimi orgijami.

V državi Maryland so krstili neko mesto po njej za Lilyponsville, neke narcise se imenujejo Lilypons, lokomotiva Lilypons, reka Lilypons. Še nikdar ni kak mnogo zaslužnejši mož prejel tolike časti. Res, brezmislno pretiravanje in kazanje ljudske pohlepnosti.

Toda kljub vsej svoji priljubljenosti, časti in češenju, ki so ji ga izkazovali marsikateri mogočni državnik, kljub igranju zaljubljenih vlog na odru ali v življenju, je bila v duši strašno osamljena in nesrečna. Čim više stoji človek, tem bolj je osamljen! Tedaj pa je srečala v Ameriki nekega vodjo orkestra, Kostelanca, ki je iz svojega slovenskega pokoljenja ohranil zaprti in osamljeno dušo. Našli sta se dve sorodni duši, se razumeli in sklenili potovati skozi življenje skupaj. Lily Pons in Kostelanc sta se zaročila, ljudsko navdušenje se je še pomnožilo, in vsakem koncertu, ki sta ga priredila po mestih širom Amerike, se je trilo ljudi. Na nekem koncertu na prostem v Chicagu je bilo 200.000 ljudi; samo v eni noči sta spravila 500.000 dolarjev.

Najmanjše sveto pismo na svetu

ni ne ona ne kaka druga knjižica, o katerih so že pisarili razni časopisi, ampak neka navadna dopisnica. Neki avstrijski kmet si je namreč kratil čas s tem, da je prepisal celo sveto pismo stare zaveze z drobnim peresom za tuš na navadno dopisnico. Za svoje delo je porabil 140 peres, delal je vsega skupaj 130 ur, napisal približno 32.000 besed. Poglavlja je označil z rdečilom, drugo pa je pisal z navadnim črnilom.

Najbrž gre le za navadne zgodbe sv. pisma, ki so precej okrajšane, nikakor pa ne za popolno sv. pismo. Vendar je že to delo vredno vsega zanimanja in občudovanja.

Takole ženejo Japonci kitajske ujetnike.

Diktator San Dominga

Otok San Domingo pred Mehikanskim zalivom je razdeljen na dve republiki: haitisko in dominikansko. Pred kratkim je prišlo med obema republikama do večjih »pretepov«, v katerih je padlo kakih 4000 žrtev.

Predsednik dominikanske republike Trujillo je letos obhajal osemletnico svojega vladanja. Za to priliko je dal natisniti posebne znamke z njegovim polnim naslovom: Trujillo, vrhovni general, doktor, predsednik republike, dobrotnik domovine.

V svojo čast je tudi prekrstil dosedanje glavno mesto San Domingo v Ciudad Trujillo (»Trujillo-grad«).

Sicer je skupna lastnost vseh diktatorjev, da se dokaj »obrajtajo«, vendar so naši zapadnjaški diktatorji le nekoliko skromnejši.

Človek, ki nikdar ni zaspan

Eden najbogatejših